

ISSN 1818-9172

**ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ
ТА
МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

№ 3, 2009

ЗМІСТ

Архангородський З.С., Вострокнутов Л.Д., Єршоменко В.В., Єршоменко В.М. Належне правове регулювання викладацької діяльності в галузі фізичної культури та спорту як один з пріоритетних напрямків по відродженню здоров'я нації	3
Афанасьєв В.В., Гришко Л.Г., Пелипейко О.П., Щербаченко В.К. Вода – її значення й загальний вміст в організмі студентів	5
Афанасьєв В.В., Гришко Л.Г., Пелипейко О.П., Щербаченко В.К. Маса тіла студентів: наскільки вона є ідеальною?	8
Баламутова Н.М., Шейко Л.В., Олейников И.П. Особенности мотивов выбора специализации «Плавание» на занятиях по физической культуре студентами гуманитарных вузов	11
Барибіна Л., Козіна Ж., Тихенко В., Толстобров А. Інформаційне забезпечення визначення індивідуальних психологічних здібностей студентів технічного вищого навчального закладу	14
Бекетова Ю.В. Особливості впливу музики на дітей з особливими потребами	19
Бугеря Т.М. Аналіз стану реалізації міжпредметних зв'язків у процесі навчання професійно орієнтованих дисциплін при підготовці майбутніх фізичних реабілітологів	22
Васильчук А.Г. Формування другого рівня технологій фізичної, технічної та теоретичної підготовки в гуртках з футболу загальноосвітніх шкіл	25
Воловик Н.І. Формування здібності до збереження статичної рівноваги дітей 4-5-річного віку з функціональними порушеннями зору	28
Ганчар А.И. Особенности состояния гендерных отличий результатов выступления сильнейших пловцов на летнем чемпионате Украины в Евпатории-2008	32
Гуцан Т.Г. Аспекти вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя економіки до роботи в профільній школі	37
Дутчак М.В. Підготовка фахівців з менеджменту і управління спортом для всіх у зарубіжних країнах	43
Емшанова Ю.А. Особенности стилевой саморегуляции теннисистов на этапе специализированной базовой подготовки	49
Зинченко И.А. Особенности построения тренировочного процесса спортсменов в черлиденге на этапе специализированной базовой подготовки	52
Ізбаш С.С., Бутурліна Ю.О. Управлінська підтримка зростання професійної майстерності педагога	56
Каганек К., Амброжи Т. Функции туризма людей с ограниченными возможностями с учетом типа их физического ограничения	59
Коваленко О. П., Захаріна Є. А. Вплив системи “форчекінг” на формування адаптаційних процесів в підготовці техніко-тактичних дій в захисті у баскетболістів вищої кваліфікації	65
Кожевнікова Л.К. Структура формування здорового способу життя сучасної студентської молоді	69
Клопов Р.В. Використання електронних підручників у вищій фізкультурній освіті України	71
Компанієць Ю.А. Інформаційне забезпечення формування здорового стилю життя як ціннісної орієнтації	75
Красюк Ф.М., Лобач О.В., Афанасьєв В.В., Шишацька В.І., Щербаченко В.К. Розвиток спритності учнів технічного ліцею	80
Криштак І.В. Принципи правового виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України	82
Кулік І.Г., Кудряшова Т.І. Українські народні рухливі ігри як засіб досягнення фізичної досконалості студентства	85
Литовченко Г.О., Ткаченко С.В., Шарий В.П., Ткач Н.М., Соломко О.А. Виконання контрольних нормативів на витривалість і силу як засіб підвищення мотивації молоді до занять фізичною культурою	87
Лупаренко С.Є. Структура уроку у початковій вальдорфській школі	90
Ляпін В. П., Яковлева К. В., Мамасва О. В. Можливості профілактики адиктивної поведінки серед юнацтва та молоді	93
Матвієнко І.М., Козицька А.П., Пшенична Л.П., Булейченко О.В. Методика проведення загальнорозвиваючих вправ і їхній вплив на стан здоров'я студентів із серцево-судинними захворюваннями	96
Маштакова В.О. Діяльність благодійних та просвітницьких закладів як центрів соціального виховання на Харківщині ХІХ – поч. ХХ ст.	99
Медведєва І.М., Завальнюк О.В. Науково-методичне забезпечення підготовки майбутніх фахівців з складнокоординаційних видів спорту	103
Мокряк А.Г. Особливості соціалізації людей похилого віку в умовах інформаційного суспільства: соціально-педагогічний аспект	109

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ І УПРАВЛІННЯ СПОРТОМ ДЛЯ ВСІХ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Дутчак М.В.

Національний університет
фізичного виховання і спорту України

Анотація. Проводиться аналіз засобів і методів кадрового забезпечення сфери управління спортом для всіх в сучасних умовах. З цією метою розглянуто досвід зарубіжних країн з формування систем професійної підготовки фахівців з менеджменту фізичного виховання і спорту. Особлива увага приділяється вивченню змісту навчального процесу у вузах Великої Британії, Франції, Швейцарії, Німеччини, Росії.

Ключові слова: спорт для всіх, менеджмент, менеджер, система підготовки, навчальний процес.

Анотация. Дутчак М.В. Подготовка специалистов по менеджменту и управлению спортом для всех в зарубежных странах. Проводится анализ средств и методов кадрового обеспечения сферы управления спортом для всех в современных условиях. С этой целью рассмотрен опыт зарубежных стран по формированию систем профессиональной подготовки специалистов по менеджменту физического воспитания и спорта. Особое внимание уделяется изучению содержания учебного процесса в вузах Великобритании, Франции, Швейцарии, Германии, России.

Ключевые слова: спорт для всех, менеджмент, менеджер, система подготовки, учебный процесс.

Annotation. Dutchak Myroslav. Preparation of specialists on a management sport for all in foreign countries. The analysis of facilities and methods of the skilled providing of sphere of management sport is conducted for all in modern terms. To that end experience of foreign countries is considered on forming of the systems of professional preparation of specialists on the management of physical education and sport. The special attention is spared the study of maintenance of educational process in institutes of higher of Great Britain, France, Switzerland, Germany, Russia.

Keywords: sport for all, management, manager, system of preparation, educational process.

Вступ

Ефективне управління сферою спорту для всіх вимагає відповідного кадрового забезпечення. Сучасні заклади фізичної культури і спорту потребують фахівців з вищою освітою, які могли б кваліфіковано реалізувати функції управління відповідно до вимог сучасного ринку. З огляду на це у різних країнах докладались і докладаються зусилля для формування систем фахової підготовки менеджерів фізичного виховання і спорту.

Перші спроби вирішити кадрову проблему у менеджменті фізичного виховання і спорту відносяться до 1970-х років. У той час у країнах Західної Європи склалася практика, коли менеджерами у сфері спорту ставали колишні спортсмени, які після завершення кар'єри закінчували вищі навчальні заклади за спеціальностями "менеджмент організацій" або "економіка". Це давало їм змогу, спираючись на класичні знання із загальної теорії менеджменту, вирішувати проблеми, з якими стикалися спортивні організації під впливом ринку, комерціалізації спорту. Така практика підготовки фахівців з менеджменту давала можливість лише частково забезпечити адаптацію спортивних організацій до вимог ринкового середовища, оскільки потреби стрімко зростаючої кількості

організацій спорту для всіх не могли бути задоволені повною мірою.

Робота виконувалась відповідно до теми 1.3.1.

„Управлінські та педагогічні засади гуманізації масового спорту в Україні” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 роки (державний реєстраційний номер 0107U000493).

Мета, завдання роботи.

Мета роботи – здійснити порівняльний аналіз досвіду підготовки фахівців з менеджменту спорту для всіх, накопиченого вищими навчальними закладами зарубіжних країн.

Результати дослідження.

Починаючи з другої половини 1980-х років у світі почала складатись система регулярної підготовки фахівців з менеджменту фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах. При цьому застосовувались два головних підходи до побудови національних систем освіти. У країнах Північної Америки (США та Канаді) вищі навчальні заклади орієнтувалися на підготовку менеджерів вузької спеціалізації, які могли працювати переважно у бейсболі, боксі та гольфі. Натомість навчальні заклади країн Західної Європи започаткували освітню практику, яка ґрунтувалась на принципі універсальності підготовки менеджерів. Їхні випускники отримують широкі знання у сфері менеджменту фізичного виховання і спорту і можуть працювати не лише в професійних спортивних структурах а й в інших організаціях фізкультурно-спортивної спрямованості, у тому числі і в організаціях спорту для всіх.

На сьогодні системи підготовки менеджерів фізичного виховання і спорту існують у всіх країнах Європи. Проте провідними в цій сфері визнають Великобританію, Францію, Швейцарію та Німеччину. Лідером в сфері освіти з менеджменту фізичного виховання і спорту в Європі традиційно вважається Великобританія. Вищі навчальні заклади цієї країни здійснюють підготовку менеджерів за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями – бакалавр (BSc Honours) Sport Business Management) та магістр (Master of Business Administration in Sport Management) [5].

Підготовка менеджерів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр передбачає, наприклад, в Sheffield Hallam University трирічний термін навчання. Протягом першого року навчання студенти вивчають теорію менеджменту з урахуванням особливостей її застосування у сфері фізичної культури і спорту. У них формуються уявлення про ринок фізкультурно-спортивних послуг та товарів, методи дослідження ринків фізкультурно-спортивних послуг та товарів, процес проектування фізкультурно-спортивних організацій, процес обґрунтування та прийняття управлінського рішення. Під час ознайомчої практики студенти отримують практичні навички майбутньої фахової діяльності у відповідних організаціях установах та закладах – професійних спортивних клубах, школах, органах місцевої влади,

Навчальний план підготовки бакалаврів з менеджменту фізичного виховання і спорту
(*Sport Management (BSc (Hons)) in University of Northumbria м. Ньюкасл [11]*)

Код модуля	Назва модуля	Статус модуля	Кількість кредитів
<i>1-й курс</i>			
SP0413	Основи спортивної науки	Обов'язковий	20
SP0464	Управління і розвиток спорту	Обов'язковий	20
SP0465	Принципи менеджменту фізичного виховання і спорту	Обов'язковий	20
SP0466	Вступ до спортивного маркетингу	Обов'язковий	20
SP0482	Наукові дослідження	Обов'язковий	20
SP0494	Розвиток індивідуальної майстерності	Обов'язковий	20
<i>2-й курс</i>			
SP0565	Менеджмент людських ресурсів в спорті	Обов'язковий	30
SP0567	Стратегічне і перспективне планування в спорті	Обов'язковий	20
SP0580	Проектування та аналіз	Обов'язковий	20
SP0595	Менеджмент робочого місця в спорті (практика за профілем майбутнього фаху)	Обов'язковий	30
<i>3-й курс</i>			
MK0389	Глобальний маркетинг та комунікації	За вибором	20
SM0375	Бізнес-планування малих підприємств в спорті	За вибором	20
SP0667	Менеджмент спортивних подій	Обов'язковий	20
SP0668	Медіа-менеджмент у спорті	За вибором	20
SP0680	Кваліфікаційна робота	Обов'язковий	40
SP0690	Професійний розвиток через спорт	За вибором	20
TE0653	Педагогічна майстерність	За вибором	10-20

Таблиця 2

Навчальний план підготовки магістрів з менеджменту фізичного виховання і спорту
(*Master of Business Administration in Sport Management) in University of Northumbria м. Ньюкасл [11]*)

Код модуля	Назва модуля	Статус модуля	Кількість кредитів
SP0421	Менеджмент спортивних споруд	За вибором	20
SP0434	Менеджмент спортивних подій	За вибором	20
SP0435	Менеджмент спортивних організацій	Обов'язковий	20
SP0436	Спортивний маркетинг	Обов'язковий	20
SP0438	Наукові дослідження	Обов'язковий	20
SP0450	Менеджмент людських ресурсів в спорті	Обов'язковий	20
SP0700	Спорт як соціальний феномен	За вибором	20
SP0702	Розвиток спорту в сучасному суспільстві	За вибором	20
SP0704	Магістерська дисертація	Обов'язковий	60

спорту за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями – бакалавр та магістр. За освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр вищий навчальний заклад готує фахівців за спеціальністю “Менеджмент фізичного виховання і спорту та комунікації” (*Sport management and sport communication*) (термін навчання – 4 роки). За освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр (1 рік) – за спеціальностями “Менеджмент спортивного туризму та рекреації” (*Sport tourism and recreation management*) та “Менеджмент сфери реабілітації та здоров'я” (*Rehabilitation and health management*). Під час навчання студенти також мають можливість вив-

чити окремий курс і отримати внутрішній сертифікат за спеціалізацією “Спорт та менеджмент довкілля” (*Sport and Environment Management*).

Підготовку фахівців забезпечують п'ять кафедр – економіки спорту, менеджменту фізичного виховання і спорту, спортивного маркетингу та спонсорства, обліку та фінансів у спорті, спортивного законодавства. Це дає змогу давати студентам всебічні знання шляхом вивчення комплексу навчальних дисциплін, серед яких: Управління бізнесом, Національна економіка, Економіка спорту, Управління бізнесом у спорті, «Підприємництво у спорті, Основи

менеджменту. Прикладний менеджмент. Менеджмент фізичного виховання і спорту. Менеджмент спортивних споруд. Основи маркетингу. Спортивний маркетинг. Маркетинг подій. Маркетинг послуг. Паблік рілейшнз, спонсорство і реклама у спорті. Інноваційний менеджмент. Теорія бухгалтерського обліку та фінансів. Облік та фінанси у спорті. Основи права, Спортивне право. Спортивна політика.

Важливою особливістю освітньої діяльності Інституту є широке залучення студентів до науково-дослідницької роботи з проблем менеджменту фізичного виховання і спорту: [9].

В цілому аналіз діяльності західноєвропейських вищих навчальних закладів свідчить про те, що ними ведеться значна робота з підготовки менеджерів для сфери фізичної культури і спорту. Впроваджено багаторівневу систему освіти. Визначено сукупність навчальних дисциплін та спецкурсів, викладання яких забезпечує формування системних знань як із загальної теорії менеджменту, так і з прикладних аспектів менеджменту стосовно специфіки фізкультурно-спортивних організацій.

Західноєвропейські університети послідовно вдосконалюють зміст підготовки менеджерів фізичного виховання і спорту шляхом перегляду відповідних навчальних планів. Так, якщо на початку 1990-х років у навчальних планах пресвалювали дисципліни загально теоретичного характеру, такі як Методологія системного та проблемного аналізу. Моделювання спортивних досягнень та соціально-економічних систем. Спорт і соціальне середовище та ін. [1], то на початку 2000-х років майбутні менеджери отримали можливість вивчати комплекс дисциплін, що відображають як теоретичні, так і прикладні аспекти менеджменту фізичного виховання і спорту.

Водночас слід відзначити, що підготовка фахівців з менеджменту фізичного виховання і спорту більшістю західноєвропейських вузів зорієнтована, головним чином на задоволення кадрових потреб структур спорту вищих досягнень. Значно менша увага приділяється формуванню у майбутніх менеджерів знань та навичок, які давали б їм можливість ефективно виконувати свої фахові обов'язки в організаціях спорту для всіх. Вказаний недолік вузи частково нівелюються за рахунок введення до навчальних планів таких дисциплін, як Бізнес-планування малих підприємств в спорті, Менеджмент спортивних споруд, Менеджмент спортивних подій, які передбачають врахування специфіки діяльності організацій спорту для всіх.

Виключенням слід вважати освітню діяльність Інституту економіки спорту та менеджменту фізичного виховання і спорту при Вишій школі спорту Німецького університету спорту у м. Кельні. Він здійснює підготовку фахівців за спеціальностями "Менеджмент спортивного туризму та рекреації" та "Менеджмент сфери реабілітації та здоров'я".

Заслужовує уваги досвід підготовки менеджерів фізичного виховання і спорту, накопичений вищими навчальними закладами Російської Федерації. Безсум-

нівним лідером у цій сфері є Російський державний університет фізичної культури, спорту та туризму. В межах спеціальності "Фізична культура і спорт" у 1995 році на кафедрі спортивного менеджменту і економіки було започатковано спеціалізацію "Спортивний менеджмент" на денній та заочній формах навчання. Щорічно кафедра випускає по 10-15 дипломованих менеджерів фізичного виховання і спорту. Аналіз досвіду працевлаштування випускників кафедри свідчить, що багато з них працюють менеджерами у Міністерстві спорту, туризму та молодіжної політики Російської Федерації, Національного олімпійського комітету Російської Федерації та їхніх структурах, в фітнес-клубах, в професійних спортивних командах, в спортивному комплексі "Лужники" та інших фізкультурно-спортивних організаціях. Ряд випускників створили власні приватні фірми [4].

За рідким виключенням (менеджер з персоналу та реклами) випускники повинні мають володіти різнобічними знаннями та навичками у сфері менеджменту фізичного виховання і спорту. Виходячи з цього навчання студентів спеціалізації "Спортивний менеджмент" здійснюється за освітньою програмою другого рівня вищої професійної освіти за напрямом 521900 – "Фізична культура". Кваліфікація випускника – бакалавр фізичної культури. Студенти, що орієнтуються на практичну роботу, можуть продовжити навчання протягом одного року за фахом 022300 із здобуттям диплома "Фахівець з фізичної культури і спорту". Студенти спеціалізації, що проявили схильність до дослідницької та педагогічної діяльності, можуть продовжити навчання в магістратурі за програмою "Менеджмент і економіка у сфері фізичної культури і спорту" спеціальності 521900 – "Фізична культура" [3].

На межі тисячоліть у Росії виникли дискусії щодо визначення принципового підходу до підготовки менеджерів фізичного виховання і спорту. До цього часу у межах спеціальності "Фізичне виховання і спорт" здійснювалась підготовка фахівців за спеціалізацією "Спортивний менеджмент". Випускники отримували право працювати як за спортивним фахом (тренерами з видів спорту, вчителями та викладачами фізичної культури), так і займати посади менеджерів у різних фізкультурно-спортивних організаціях.

З часом почала переважувати думка про те, що вищим навчальним закладам фізичного виховання і спорту слід замість вказаної спеціалізації впровадити підготовку фахівців за спеціальністю "Менеджмент організацій" з наданням випускникам кваліфікації "Економіст".

Опоненти такого підходу наводять досить вагомі аргументи на користь збереження спеціалізації "Спортивний менеджмент". Зокрема, вони звертали увагу на те, що випускники спеціалізації – це фахівці з фізичного виховання і спорту, що мають юридично закріплене право вести безпосередню тренерсько-викладацьку діяльність. Випускники ж спеціальності «Менеджмент організацій» будуть економістами, що не мають правових підстав для

праці тренером або викладачем фізичної культури, що істотно звужить сферу їх працевлаштування в організаціях сфери фізичної культури і спорту. Досвід працевлаштування випускників спеціалізації свідчить, що велика їх частина після закінчення вузів працевлаштується як тренери або викладачі і лише пізніше, у міру накопичення досвіду, переходять на управлінську роботу [3].

За підсумками дискусії, зрештою, було досягнуто компромісного рішення: залишено спеціалізацію "Спортивний менеджмент" і запроваджено нову спеціальність "Менеджмент організацій". Як наслідок, сфера управління фізичною культурою і спортом Росії отримує фахівців широкого профілю, які можуть посідати різноманітні управлінські посади (табл. 3).

Водночас інтенсивна диверсифікація фізкультурно-спортивної діяльності потребує значної кількості фахівців з менеджменту, що володіють знаннями та навичками управління фізкультурно-спортивними організаціями певного профілю. Зокрема, це стосується сфери спорту для всіх, який активно розвивається в країні у рамках усіх форм власності. Сьогодні потреби спортивно-оздоровчих організацій у менеджерах вже не може бути задоволена за рахунок випускників традиційної спеціалізації "Спортивний менеджмент".

Окрім того не можна обійти увагою ще одну важливу обставину, що впливає з особливостей сучасного розвитку спорту для всіх в Росії. В країні функціонує значна кількість фітнес-центрів, тренажерних залів, оздоровчих комплексів тощо, які відносяться до малого та середнього бізнесу. Відповідно вони мають обмежені можливості у формуванні штату. Тому у таких організаціях посади менеджерів

часто не вводяться взагалі або залишаються вакантними. Функції менеджерів виконують за сумісництвом інші працівники (тренери, інструктори тощо). Природно, що вони не мають відповідної підготовки. Водночас вони не бажають полишати свої основні посади аби отримати фах менеджера фізичного виховання і спорту.

Зважаючи на це, Всеросійським добровільним товариством "Спортивна Росія" за підтримки Федерального агентства з фізичної культури і спорту засновано некомерційну організацію – Дирекція спортивного дистанційного навчання. Розроблено систему дистанційного навчання, центром якої є сайт www.E-sportlearning.ru. Мета проекту – підготовка висококваліфікованих кадрів для державних органів, муніципального самоуправління та бізнесу. Навчання здійснюється на базі п'ятнадцяти провідних російських вузів із застосуванням дистанційних освітніх технологій. Фахівцями розроблені електронні освітні програми з важливих напрямів менеджменту фізичного виховання і спорту та адміністрування.

Особливої уваги заслуговує та обставина, що у процесі фахової підготовки за спеціальністю "Фізичне виховання і спорт" студенти мають змогу отримати вузько спеціалізовані знання у сфері менеджменту спорту для всіх й підстави офіційно посісти одну із посад, серед яких: Менеджер тренажерного залу, Менеджер дитячого клубу, Менеджер групових програм, Менеджер водних програм. Таку можливість мають і фахівці-практики, які навчаються на дистанційних курсах підвищення кваліфікації. Обсяги навчальних курсів становить 75 годин. Вивчення кожного курсу здійснюється під керівництвом викладача.

Таблиця 3

Номенклатура професій фахівців з менеджменту фізичного виховання і спорту у Російській Федерації [2]

Код професії	Контрольне число	Назва професії
20068	0	Адміністратор залу
21228	3	Черговий по залу (бильярдному, спортивному та ін.)
21362	3	Директор палацу спорту
21410	9	Директор комплексу (оздоровчого, спортивного, туристичного та ін.)
21542	1	Директор спортивної школи
22043	4	Завідувач відділу (спеціалізованого)
22056	1	Завідувач відділу (функціонального)
24060	1	Менеджер (в інших галузях)
24062	0	Менеджер (в адміністративних підрозділах (службах))
24063	5	Менеджер з персоналу
24068	8	Менеджер (в підрозділах (службах) маркетингу та збуту)
24071	5	Менеджер з реклами
24075	8	Менеджер (в інших функціональних підрозділах (службах))
24563	9	Начальник клубу (дельтапланерного, службового собаководства, спортивного, спортивно-технічного, стрільково-спортивного)
24607	8	Начальник табору (оборонно-спортивного, оздоровчого та ін.)
25388	5	Оргсекретар (асоціації, союзу, федерації)
25655	9	Голова асоціації (конфедерації, федерації)
25733	5	Голова ради (науково-технічної, навчально-методичної, вченої, фізкультурно-спортивної)

Перелік дисциплін курсу «Менеджер тренажерного залу»

№ пп	Дисципліна
1	Вступ у фітнес-менеджмент
2	Устаткування тренажерного залу
3	Сервіс та послуги
4	Ефективний розподіл клієнтів
5	Робота з персоналом
6	Основні бізнес-процеси тренажерного залу
7	Ціноутворення послуг тренажерного залу
8	Моніторинг та оцінка діяльності тренажерного залу
9	Тести та контрольні завдання

Наприклад, курс Менеджер тренажерного залу можна пройти лише після вивчення курсу Тренер тренажерного залу або складання вступного іспиту. Перелік дисциплін, що входять до складу курсу наведено в таблиці 4.

Дистанційне підготовка передбачає відповідну систему навчання та оцінки наведених курсів і включає такі етапи:

- 1) студент отримує доступ до навчального матеріалу першої дисципліни;
- 2) після закінчення вивчення матеріалу, студент виконує передекзаменаційний тест. Для успішного складання тесту, студентові необхідно правильно відповісти не менше ніж на 80% питань;
- 3) здійснюється автоматична перевірка тесту;
- 4) у разі невдачі студентові надається можливість ретельніше вивчити матеріал розділу і перездати передекзаменаційний тест;
- 5) у разі успішного складання передекзаменаційного тесту, студентові висилається навчальний матеріал з наступної дисципліни, далі процес повторюється до останньої дисципліни;
- 6) після вивчення кожної дисципліни, студент пише відповідне есе на вибір з 3-х запропонованих варіантів. Його обсяг має складати від 300 до 500 слів. Есе перевіряється викладачем за системою залік/незалік;
- 7) після закінчення вивчення всіх дисциплін, здачі всіх есе та передекзаменаційних тестів, студент допускається до складання іспиту. Іспит включає 50 питань з усього курсу, для його успішного складання, студентові необхідно правильно відповісти не менше як на 80% питань;
- 8) іспит перевіряється викладачам;
- 9) після успішного складання іспиту студент отримує сертифікат.

Висновки

З метою формування вітчизняної системи підготовки менеджерів спорту для всіх доцільно застосувати досвід європейської школи підготовки менеджерів з фізичного виховання і спорту, насамперед здобутків вищих навчальних закладів Великої Британії та Німеччини. Найціннішими серед них є набуття студентами фахівцями фундаментальних знань в області менедж-

менту, що поєднуються з тривалою практикою або стажуванням за майбутнім фахом. Слід також взяти до уваги досвід вищих навчальних закладів фізичного виховання Російської Федерації. Насамперед мова йде про застосування практики набуття майбутніми бакалаврами фізичного виховання і спорту навичок виконання функцій менеджерів на нижчих ланках управління спортом для всіх.

Перспективи подальших досліджень. Отримані результати дозволяють послідовно вирішувати ряд важливих питань, пов'язаних з формуванням вітчизняної системи підготовки менеджерів спорту для всіх. Зокрема, мова може йти про формулювання принципів підготовки менеджерів, визначення підходів до формування змісту підготовки на різних освітніх рівнях.

Література:

1. Кутепов М.Е. опыт подготовки спортивных менеджеров в Университете Клода Бернара / Теория и практика физической культуры. - 1994. - № 12. - С. 43-45.
2. Общероссийский классификатор профессий рабочих, должностей служащих и тарифных разрядов (ОКПДТР) <http://doc.unicor.ru/classifiers/classifiers-OKPDTR.htm>.
3. Переверзин И.И. Современный российский спортивный менеджер и модель его подготовки / Теория и практика физической культуры. 2003. №5. С.
4. Российский государственный университет физической культуры, спорта и туризма. Кафедра спортивного менеджмента, экономики и права <http://management.sportedu.ru/modules/sections/index.php?option=viewarticle&artid>.
5. Спортивный менеджмент: европейская школа / Спорт & бизнес: теория, практика, решения. 2008. - № 11(34). - С. 28-31.
6. Audencia French Business School <http://www.audencia.com>; School of Management and Business of Marseille <http://www.euromed-management.com>.
7. Coventry University <http://www.coventry.ac.uk/courses/postgraduate-full-time-by-subject>.
8. Glion Institute of Higher Education <http://www.glion.edu/sports-management-programmes.cfm>.
9. Institut fuer Sportoekonomie und Sportmanagement-Deutsche Sporthochschule Köln <http://www.sportoekonomiedshs.de>.
10. Sheffield Hallam University <http://www.shu.ac.uk>.
11. University of Northumbria at Newcastle <http://www.northumbria.ac.uk>.

Надійшло до редакції 30.01.2009р.